

บทที่ 5 การศึกษากรณีเฉพาะ

ในการศึกษาการจ้างงานแรงงานนอกระบบก่อนนั้น เป็นการศึกษาแรงงานกรณีฐาน (Base Case) โดยสมมุติค่าพารามิเตอร์ และตัวแปรภายนอก เพื่อการประมาณการแรงงานในอนาคตตั้งปรากฏผลแล้วจากบทที่ 4 สำหรับในบทนี้จะเป็นการปรับค่าพารามิเตอร์ โดยทำการทดลองเพื่อหากรณีเฉพาะ (Scenarios) ขึ้น ทั้งนี้เป็นที่ทราบกันแล้วว่า ปัจจัยที่มีผลต่อแรงงานมีจำนวนมาก ดังนั้นการหากรณีเฉพาะนี้จะพิจารณาเฉพาะการปรับตัวของอัตราการเจริญเติบโตรายสาขา โดยให้ตัวแปรและค่าพารามิเตอร์อื่น ๆ เท่าเดิมกรณีฐาน กล่าวคือ เราสมมุติว่าไม่มี การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้าง

อัตราการเจริญเติบโตเป็นตัวพารามิเตอร์ที่บ่งบอกการขยายตัวทางการผลิตของประเทศ ซึ่งมีผลกระทบต่อเนื่องสู่กำลังแรงงานในทิศทางเดียวกัน แต่ทั้งนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับค่าความยืดหยุ่นของผลผลิตต่อแรงงานด้วย การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของอัตราการเจริญเติบโตในอนาคตนั้นควรขึ้นอยู่กับนโยบายการพัฒนาประเทศของรัฐบาลในด้านมหภาค เศรษฐกิจ และอื่น ๆ เนื่องจากอัตราการเจริญเติบโตในช่วงปี 2529-2534 สามารถที่จะทำการคาดประมาณการได้ในระดับหนึ่ง เนื่องจากเป็นช่วงที่ไม่ยาวจนเกินไปนัก เราจึงนำเอาผลการพยากรณ์อัตราการเจริญเติบโตนี้ จากสภาพพัฒนาเศรษฐกิจฯ สำหรับช่วงตั้งแต่ปี 2534-2544 เราคาดว่าผลการพยากรณ์สามารถทำได้อย่างแม่นยำนักกรณีฐาน จึงทำการศึกษาโดยให้อัตราการเจริญเติบโตตั้งแต่ปี 2534-2544 เท่ากันโดยตลอดและเท่ากับอัตราในปี 2533 หลังจากนั้นเราจะทำการทดลองโดยการหากรณีเฉพาะ (Scenarios) เพื่อพิจารณาขอบเขต และความเป็นไปได้ของภาวะเศรษฐกิจในอนาคต จะพิจารณาแยกได้ 2 กรณีดังนี้คือ

5.1 กรณีที่ 1

ในการศึกษากรณีเฉพาะกรณีที่ 1 นี้ จะถือว่าข้อสมมุติทั้งหมดกรณีฐานไม่เปลี่ยนแปลง ยกเว้นอัตราการเจริญเติบโตในแต่ละสาขาการผลิตช่วงปี 2535-2544 จะมีการเปลี่ยนแปลงตามแนวโน้มที่ควรจะเป็น โดยมองจากแนวโน้มของช่วงปี 2527-2534 และให้ส่วนต่างของอัตราการเจริญเติบโตในแต่ละปีมีอัตราที่เท่ากัน เพื่อศึกษาดูว่าการจ้างแรงงานและจำนวนความไม่สมดุลกันของความต้องการ

แรงงานและกำลังแรงงาน (Unbalance of Employment & Labor Force Profile) ว่ามีแนวโน้มเช่นใด

ดังนั้น อัตราการจําเรี่ยเติบโตในช่วงแผน 7 และ 8 จะสมมุติให้มีอัตราการเปลี่ยนแปลงดังตารางที่ 27 ซึ่งจะเห็นว่า แนวโน้มในอนาคตแล้วประเทศไทย จะมีการพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น โดยลดความสำคัญของภาคเกษตรกรรม เนื่องจากในด้านทรัพยากรทางเกษตรมีจำกัด นับแต่เนื้อที่ในการเพาะปลูก ป่าไม้ ประมง รวมทั้งการเสื่อมคุณภาพของดินที่ขาดการบำรุงรักษา และปุ๋ยเคมีกึ่งที่ในการบำรุงรักษาก็มีราคาค่อนข้างสูง เพราะไม่มีโรงงานผลิตในประเทศ ต้องนำเข้ามาจากต่างประเทศ ดังนั้นเมื่อผลิตภาพในภาคเกษตรไม่เพิ่มขึ้นมากนัก ดังนั้นอัตราการจําเรี่ยเติบโตควรจะเพิ่มขึ้นอัตราที่ลดลงตลอดช่วงแผน 7 และแผน 8 ในขณะที่สาขาอุตสาหกรรมจะมีอัตราการจําเรี่ยเติบโตเพิ่มขึ้นราวร้อยละ 6-7 เช่นเดียวกัน ก็จะมีพบว่าในสาขาการผลิตอื่น ๆ จะมีการปรับตัวให้สามารถรองรับการพัฒนาทางอุตสาหกรรม ดังนั้นจะให้อัตราการจําเรี่ยเติบโตเพิ่มขึ้นในเกือบทุกสาขาการผลิต โดยยกเว้นสาขาบริหารราชการแผ่นดิน เนื่องจากมีการจำกัดการรับข้าราชการลูกจ้างของรัฐบาล ซึ่งน่าจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในมูลค่าเพิ่มของผลผลิตต่อไป

5.2 กรณีที่ 2

ในการศึกษากรณีนี้จะถือว่าข้อสมมุติทั้งหมดในกรณีฐานไม่เปลี่ยนแปลง เช่นเดียวกับกรณีที่ 1 ยกเว้นอัตราการจําเรี่ยเติบโตในแต่ละสาขาการผลิต ในช่วงปี 2535-2544 จะมีการเปลี่ยนแปลง ในกรณีนี้จะเป็นการเสนอนโยบายที่คิดว่าจะก่อให้เกิดผลดีต่อการจ้างงาน โดยจะพิจารณาปรับอัตราการจําเรี่ยเติบโตเป็นตามช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ โดยจะแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงแผน 7 และช่วงแผน 8 และศึกษาการจ้างแรงงานและจำนวนความไม่สมดุลกันของความต้องการแรงงาน และกำลังแรงงานว่ามีแนวโน้มเท่าใด

สำหรับการเปลี่ยนแปลงของอัตราการจําเรี่ยเติบโตจะถูกสมมุติภายใต้แนวทางที่คิดว่าจะก่อให้เกิดผลดีต่อการจ้างงาน ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม แรงงานส่วนใหญ่จะอยู่ในอาชีพนี้ ดังนั้น ในการวางนโยบายของรัฐควรที่จะมีการส่งเสริมกิจกรรมในภาคเกษตรกรรมด้วยควบคู่ไปกับนโยบายอื่น ๆ

แนวทางที่คิดว่าจะก่อให้เกิดผลดีต่อการจ้างงานในกรณีนี้ จากเดิมรัฐมีนโยบายที่จะส่งเสริมอุตสาหกรรมส่งออกมากกว่าส่งเสริมเป็นวัตถุดิบทางการเกษตร อันจะทำให้มูลค่าที่น้อยและจะเสียเปรียบกับประเทศคู่ค้าได้ ดังนั้นแนวทางที่คิดว่าน่าจะทำได้ก็คือ ควรมีการส่งเสริมทั้งในภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมควบคู่กัน โดยส่งเสริมอุตสาหกรรมการเกษตร ทั้งนี้เพื่อช่วยวัตถุดิบทางการเกษตรเพิ่มขึ้น จะเป็นการเพิ่มอัตราการจ้างงานเร็วเติบโตในสาขาการเกษตร ขณะเดียวกันก็เพิ่มการจ้างงานเติบโตในภาคอุตสาหกรรมด้วย ในการลงทุนของสาขาอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้นนี้ จะให้อัตราการจ้างงานเร็วเติบโตในภาคอุตสาหกรรมเบา และ อุตสาหกรรมหนักเพิ่มขึ้นในช่วงแผน 7 แต่เนื่องจากการลงทุนในอุตสาหกรรมหนักนั้นจะต้องใช้ทุนมาก การชักจูงผู้มาลงทุนจะมีช้า การขยายตัวจะยังไม่ค่อยมากในช่วง 7 เนื่องจากต้องใช้เวลา แต่ในอุตสาหกรรมเบา นั้นจะมีสัดส่วนการจ้างงานน้อยกว่า การขยายตัวจะเพิ่มได้ง่ายหลังจากมีแนวทางส่งเสริมการลงทุนจึงคิดว่าอัตราการขยายตัวของอุตสาหกรรมเบา จะขยายตัวได้สูงกว่าอุตสาหกรรมหนักในช่วงแผน 7 แต่คาดว่าในช่วง 8 นั้น ผลการส่งเสริมที่อุตสาหกรรมหนักจะเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงขึ้น และอุตสาหกรรมเบาจะมีแนวโน้มที่จะเพิ่มเล็กน้อย ส่วนภาคเกษตรจะเพิ่มขึ้นได้ในอัตราลดลงตามแนวทางที่ต่อเนื่องกับการขยายตัวของอุตสาหกรรมเบา ซึ่งเพิ่มขึ้นน้อยลง การรองรับผลิตผลจะลดลงบ้าง นอกจากนี้รัฐจะต้องหาแนวทางในการขยายตัวทางการค้าในรูปแบบที่ทันสมัยทัดเทียมกับประเทศอื่น ๆ เพื่อผลการติดต่อค้าขายผลผลิตที่เพิ่มขึ้นจากการขยายการลงทุนในภาคอุตสาหกรรม ดังนั้นแนวโน้มของอัตราการจ้างงานเร็วเติบโตจะเพิ่มขึ้น

ทำนองเดียวกัน สาขาการเงินการธนาคาร ก็ควรมีการขยายตัวเพิ่มควบคู่กับการขยายตัวของการค้า แต่การขยายตัวของธนาคารในรูปแบบของการขยายสาขาสู่ต่างจังหวัดหรือการเพิ่มเทคโนโลยีนั้น คิดว่ามีข้อจำกัดกว่าที่จะมีอัตราการจ้างงานเร็วเติบโตที่ลดลงในช่วงแผน 8 เช่นเดียวกับในสาขาการผลิตอื่น ๆ คือ สาขาสาธารณูปโภค ก่อสร้าง บริการ ก็ควรที่จะต้องเพิ่มอัตราการจ้างงานเร็วเติบโต ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องกัน ในสาขาสาธารณูปภคนั้นควรมีแนวทางขยายการผลิตเพิ่มขึ้นสู่ชนบทเพื่อให้ได้รับบริการทั่วถึง ซึ่งผลการขยายตัวจะส่งผลให้การก่อสร้างเพิ่มขึ้นเนื่องจากการมีรายได้เพิ่มของประชาชน จึงนำสู่ความต้องการในที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้นและการก่อสร้างอาคารโรงงานสำหรับการขยายตัวของสาขาการผลิตอื่น ๆ แต่สาขาที่ควรหลีกเลี่ยงคือสาขาบริหารราชการแผ่นดิน เนื่องจากงบประมาณส่วนใหญ่ของรัฐจะ

ตารางที่ 26 อัตราการเจริญเติบโต (GDP Growth rates) ช่วงแผน 5 - แผน 8 ในกรณีฐาน

สาขาการผลิต	แผนพัฒนา			
	แผน 5	แผน 6	แผน 7	แผน 8
	2527 - 2529	2530 - 2534	2535 - 2539	2540 - 2544
1 สาขาการเกษตร	2.87	3.38	3.61	3.61
2 สาขาอุตสาหกรรมเบา	8.32	6.33	6.50	6.50
3 สาขาอุตสาหกรรมหนัก	4.07	7.65	7.04	7.04
4 สาขาการไฟฟ้า ประปา	7.31	6.15	5.59	5.59
5 สาขาก่อสร้าง	2.45	5.01	4.49	4.49
6 สาขาการค้า	3.91	5.39	5.49	5.49
7 สาขาคมนาคม ขนส่ง	2.99	4.16	3.75	3.75
8 สาขาการเงินการธนาคาร	4.32	5.23	5.09	5.09
9 สาขาบริหารราชการแผ่นดิน	5.33	5.79	6.89	6.89
10 สาขาบริการ	5.08	5.23	5.09	5.09

3ตารางที่ 27 อัตราการเจริญเติบโต (GDP Growth rates) ช่วงแผน 5 - แผน 8 งบการเงินที่ 1

สาขาการผลิต	แผนพัฒนา			
	แผน 5	แผน 6	แผน 7	แผน 8
	2527 - 2529	2530 - 2534	2535 - 2539	2540 - 2544
1 สาขาการเกษตร	2.87	3.38	3.40	3.07
2 สาขาอุตสาหกรรมเบา	8.32	6.33	6.80	7.32
3 สาขาอุตสาหกรรมหนัก	4.07	7.65	7.36	7.93
4 สาขาการไฟฟ้า ประปา	7.31	6.15	6.11	7.08
5 สาขาก่อสร้าง	2.45	5.01	4.63	4.86
6 สาขาการค้า	3.91	5.39	5.66	5.94
7 สาขาคมนาคมขนส่ง	2.99	4.16	4.10	4.75
8 สาขาการเงินการธนาคาร	4.32	5.23	5.40	5.96
9 สาขาบริหารราชการแผ่นดิน	5.33	5.79	5.92	4.58
10 สาขาบริการ	5.08	5.23	5.24	5.51

ตารางที่ 28 อัตราการเจริญเติบโต (GDP Growth rates) ช่วงแผน 5 - แผน 8 ในกรณีที่ 2

สาขาการผลิต	แผนพัฒนา			
	แผน 5	แผน 6	แผน 7	แผน 8
	2527 - 2529	2530 - 2534	2535 - 2539	2540 - 2544
1 สาขาการเกษตร	2.87	3.38	3.72	3.68
2 สาขาอุตสาหกรรมเบา	8.32	6.33	6.80	6.90
3 สาขาอุตสาหกรรมหนัก	4.07	7.65	7.25	7.86
4 สาขาการไฟฟ้า ประปา	7.31	6.15	6.11	6.29
5 สาขาก่อสร้าง	2.45	5.01	4.91	4.47
6 สาขาการค้า	3.91	5.39	5.83	6.15
7 สาขาคมนาคมขนส่ง	2.99	4.16	4.35	4.24
8 สาขาการเงินการธนาคาร	4.32	5.23	5.40	4.83
9 สาขาบริหารราชการแผ่นดิน	5.33	5.79	5.92	5.02
10 สาขาบริการ	5.08	5.23	5.73	6.01

ตกอยู่กับเงินเดือนข้าราชการ ลูกจ้าง ดังนั้นการจำกัดการเพิ่มข้าราชการลูกจ้าง อัตราการจําเรีญเติบโตควรจะลดลง

สรุปแล้วจะพบว่า แนวทางที่คิดว่าจะก่อให้เกิดผลดีต่อการจ้างแรงงานจะมีการกำหนดการปรับตัวของอัตราการจําเรีญเติบโตดังตารางที่ 28

ผลการศึกษากรณีเฉพาะและการเปรียบเทียบกับกรณีฐาน

หลังจากมีการปรับตัวของอัตราการจําเรีญเติบโต (GDP GROWTH RATES) ในกรณีที่ 1 และกรณีที่ 2 แล้ว จะพบว่า มีผลกระทบต่ออัตราการจ้างงานที่แตกต่างกัน ออกไปจากกรณีฐาน รวมทั้งมีผลต่อจำนวนการว่างงานที่แตกต่างกันด้วย กล่าวคือ จากเดิมในกรณีฐานซึ่งมีอัตราการจําเรีญเติบโตร้อยละ 5.35 ตลอดช่วงแผน 7 และ แผน 8 เมื่อประมาณการจ้างงานจะพบว่า มีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นจนอัตราลดลง คือในช่วงแผน 7 มีอัตราเพิ่มร้อยละ 1.53 และจะมีอัตราการเพิ่มที่ลดลงในช่วงแผน 8 คือเหลืออัตราเพิ่มร้อยละ 1.57

เมื่อมีข้อสมมุติฐานในกรณีปรับค่าอัตราการจําเรีญเติบโตในกรณีที่ 1 จะให้ อัตรา การจําเรีญเติบโตในช่วงแผน 7 และ 8 จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ คือร้อยละ 5.46 ในช่วงแผน 7 และร้อยละ 5.70 ในช่วงแผน 8 จะพบว่า การจ้างงานจะเพิ่มขึ้น ในช่วงแผน 7 คือร้อยละ 1.48 และจะมีอัตราการเพิ่มที่ลดลงเช่นเดียวกัน เหลือ ร้อยละ 1.17 ในช่วงแผน 8 ซึ่งเมื่อเทียบกับกรณีที่ 2 โดยรวมอัตราการ จําเรีญเติบโตจะเพิ่มสูงในช่วงแผน 7 ซึ่งสูงกว่ากรณีที่ 1 ด้วย คือมีร้อยละ 5.60 เมื่อเข้าสู่แผน 8 จะพบว่ามีอัตราการเพิ่มลดลงและมีอัตราต่ำกว่ากรณีที่ 1 ด้วย คือ ร้อยละ 5.55 แต่จะได้ผลการจ้างงานเพิ่มในอัตราที่สูงกว่ากรณีที่ 1 คือราวร้อยละ 1.74 ในช่วงแผน 7 และร้อยละ 1.52 ในช่วงแผน 8

ทั้งนี้จากภาพรวมทั้งหมดนั้นจะเห็นว่า กรณีที่ 2 จะให้ผลดีต่อการจ้างงานมากกว่ากรณีที่ 1 และกรณีฐาน ทั้งนี้ น่าจะเป็นผลจากข้อสมมุติคือ ในกรณีที่ 1 นั้น เน้นหนักเพียงแนวโน้มของการเจริญเติบโตทางด้านอุตสาหกรรม โดยลดด้านเกษตรกรรม ลงเนื่องจากข้อจำกัดทางด้านทรัพยากร ในขณะที่กรณีที่ 2 จะให้ความสำคัญของด้าน อุตสาหกรรมมากขึ้นก็จริง แต่ก็ให้ความสำคัญต่อภาคเกษตรกรรมควบคู่กันไปด้วย เนื่องจากฐานของประชากรที่อยู่ภาคเกษตรกรรมมีสูง การลดความสำคัญเลยย่อม เกิดผลกระทบต่ออัตราการจ้างงานและการว่างงานสูงได้ นั่นคือเมื่อพิจารณาอัตราการ

เพิ่มในรายสาขาการผลิต จะพบว่าในกรณีที่ 2 นั้น Q อัตราการเจริญเติบโตในสาขาเกษตรกรรมเท่ากับร้อยละ 3.72 ในแผน 7 และร้อยละ 3.68 ในแผน 8 เมื่อเทียบกับกรณีที่ 1 จะเห็นว่ามีการเจริญเติบโตในสาขาเกษตรกรรมต่ำกว่า คือมีเพียงร้อยละ 3.40 ในแผน 7 และร้อยละ 3.07 ในแผน 8 แต่จะเดียวกันในสาขาการผลิตอื่นๆ นั้น อัตราการเจริญเติบโตในกรณีที่ 1 ค่อนข้างจะสูงกว่าในกรณีที่ 2 เกือบทั้งหมด (กราฟที่ 2) โดยเฉพาะในสาขาอุตสาหกรรมนั้น เป็นไปตามข้อสมมุติฐานกรณีเฉพาะที่ 1 จะให้สำคัญของสาขาอุตสาหกรรมสูง นั่นคือในสาขาอุตสาหกรรมหนัก กรณีที่ 1 มีอัตราการเจริญเติบโตร้อยละ 7.36 ในช่วงแผน 7 และร้อยละ 7.93 ในช่วงแผน 8 ในขณะที่กรณีที่ 2 มีอัตราการเจริญเติบโตเพียงร้อยละ 7.25 และร้อยละ 7.86 ในช่วงแผน 7 และแผน 8 ตามลำดับ หรือในสาขาอุตสาหกรรมเบา ก็เช่นเดียวกัน โดยในช่วงแผน 7 นั้น Q อัตราการเจริญเติบโตเท่ากัน คือร้อยละ 6.80 และในช่วงแผน 8 นั้น จะให้กรณีที่ 1 มีอัตราการเจริญเติบโตสูงกว่า คือ มีร้อยละ 7.32 ในขณะที่กรณีที่ 2 มีอัตราการเจริญเติบโตเพียงร้อยละ 6.90

ดังนั้น ผลต่อการจ้างแรงงานรายสาขาการผลิตนั้น สำหรับสาขาเกษตรกรรมแล้ว ในกรณีที่ 2 จะมีอัตราเพิ่มของการจ้างงานเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.82 และ 0.84 ในช่วงแผน 7 และ 8 ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นว่ามีการจ้างงานที่มากกว่าในกรณีที่ 1 ที่มีอัตราเพิ่มของการจ้างงานเพียงร้อยละ 0.51 และ 0.25 ในช่วงแผน 7 และ 8 ตามลำดับ หรือถ้าจะพิจารณาในลักษณะของความยืดหยุ่นของผลผลิตต่อการจ้างแรงงาน (Employment Elasticity of Output) ดังตารางที่ 30 ซึ่งจะเห็นว่าในกรณีที่ 2 มีค่าความยืดหยุ่นสูงกว่ากรณีที่ 1 ในสาขาการเกษตรกรรม นั้น หมายถึงว่ากรณีที่ 2 เมื่อผลผลิตเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีผลต่อการจ้างงานเพิ่มขึ้นสูงกว่ากรณีที่ 1 ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าในกรณีที่ 2 จะมีผลต่อการจ้างแรงงานภาคเกษตรกรรม เมื่อเราให้อัตราการเจริญเติบโตเพิ่มขึ้น แต่สำหรับสาขาอุตสาหกรรมแล้ว ไม่ว่าจะ เป็นอุตสาหกรรมหนักหรืออุตสาหกรรมเบา จะพบว่าข้อสมมุติฐานกรณีที่ 1 จะให้ผลต่ออัตราการเพิ่มของการจ้างงานสูงกว่าในกรณีที่ 2 กล่าวคือ ในสาขาอุตสาหกรรมเบา ช่วงแผน 8 มีอัตราเพิ่มร้อยละ 2.32 สำหรับกรณีที่ 1 ขณะที่กรณีที่ 2 จะมีอัตราเพิ่มของการจ้างงานร้อยละ 1.92 หรือในแง่ของความยืดหยุ่นของผลผลิตต่อการจ้างงานจะเห็นว่ากรณีที่ 1 จะมีผลต่อการจ้าง

แรงงานในกรณีที่มีผลผลิตเพิ่มขึ้น 1 หน่วย คือ มีการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น 0.317 คน ต่อผลผลิตที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ขณะที่กรณีที่ 2 จะมีการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นเพียง 0.278 คน ต่อผลผลิตที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย

ส่วนในสาขาอุตสาหกรรมหนักก็จะมีผลต่อการจ้างแรงงานเช่นเดียวกับ สาขาอุตสาหกรรมเบา คือ กรณีที่ 1 จะมีผลต่อการจ้างแรงงานมากกว่ากรณีที่ 2 เนื่องจากผลต่อการจ้างแรงงานมีเพิ่มมากกว่า และเท่านองเดียวกันสำหรับสาขาอื่น ๆ

แต่มีข้อสังเกตคือ เมื่อพิจารณาถึงตัวเลขของอัตราเพิ่มของการจ้างแรงงานหรือค่าความยืดหยุ่นในสาขาเกษตรกรรมเปรียบเทียบกับสาขาการผลิตอื่น ๆ จะเห็นว่าต่ำกว่าในสาขาการผลิตอื่น ๆ ซึ่งก่อให้เกิดความเข้าใจว่าการดูดซับแรงงานในสาขานี้ค่อนข้างจะต่ำ ซึ่งถ้าพิจารณาตามหลักความเป็นจริงแล้ว ควรจะพิจารณาจากฐานของจำนวนแรงงานด้วย นั่นคือ จากการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.82 ในกรณีที่ 2 จะเท่ากับจำนวนการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นถึง 6.4 แสนคน คือจากเดิมในปี 2535 มีการจ้างแรงงาน 18.8 ล้านคน เพิ่มเป็น 19.4 ล้านคนในปี 2539 นั่นเอง ในขณะที่เมื่อเทียบกับสาขาการผลิตอื่น ๆ ที่มีอัตราการเพิ่มของแรงงานสูงกว่านั้น เช่น สาขาอุตสาหกรรมเบา ซึ่งมีอัตราการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 2.03 ในกรณีที่ 2 ช่วงปี 2535-2539 จะเห็นว่า เท่ากับการจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นเพียง 155,501 คนเท่านั้น

จากข้อสังเกตดังกล่าวเท่ากับชี้ให้เห็นถึงความสำคัญสำหรับสาขาเกษตรกรรม ซึ่งเป็นสาขาหลักในการดูดซับแรงงาน ในขณะที่สาขาอื่น ๆ ก็มีความสำคัญแต่สัดส่วนของการขยายตัวในการจ้างแรงงานจะมีน้อย และปัญหาที่สำคัญของประเทศไทยในขณะนี้คือปัญหาการว่างงาน ดังนั้นการวางแผนพัฒนาของประเทศจึงพึงสนใจปัญหาที่เกิดขึ้นด้วย ควบคู่กับการพัฒนาทางเทคโนโลยี ซึ่งก็มีความจำเป็นต้องมีการปรับโครงสร้างของอุตสาหกรรมเพื่อสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ ขณะเดียวกันการพัฒนาทางอุตสาหกรรมก็จำเป็นต้องอาศัยสาขาการผลิตอื่น ๆ ด้วย เช่น การพาณิชย์ บริการ และการเกษตร ดร.เสนาะ อุณาภูล เคยได้เสนอที่สนะในการพัฒนาอุตสาหกรรมหลักขนาดใหญ่ขึ้นจำเป็นต้องพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่อง อุตสาหกรรมย่อย อุตสาหกรรมส่งออกรวมทั้งด้านการพาณิชย์ บริการ และการเกษตร ซึ่งจำเป็นต้องใช้แรงงานเป็นจำนวนมาก เพราะถ้าอาศัยอุตสาหกรรมหลักอย่างเดียวอัตรา

การจ้างงานในส่วนนี้จะน้อย เนื่องจากใช้เงินทุนจำนวนมากอย่างเดียว*

จากผลที่ได้ออกมาก็ยังบ่งบอกว่าการจ้างงานในกรณีที่ 2 จะมีอัตราเพิ่มที่สูงกว่าในกรณีที่ 1 และกรณีฐาน ดังได้กล่าวแล้วตอนต้น นั้นแสดงให้เห็นว่า การให้ความสำคัญของภาคเกษตรควบคู่กับอุตสาหกรรมแล้วจะมีผลต่อการจ้างงานในประเทศเพิ่มขึ้น มากกว่าการทำให้การพัฒนาทางอุตสาหกรรมโดยไม่มีสนใจพัฒนาทางการเกษตรควบคู่ไปด้วย

ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงความไม่สมดุลของการจ้างงานและกำลังแรงงานโดยเปรียบเทียบ 3 กรณี ดังกราฟที่ 2 พบว่า ในกรณีที่ 2 จะมีจำนวนของความไม่สมดุลของการจ้างงานต่อกำลังแรงงานน้อยที่สุด กล่าวคือ มีอัตราการว่างงานเพียงร้อยละ 4.96 ในช่วงแผน 7 และร้อยละ 4.88 ในช่วงแผน 8 ขณะที่กรณีที่ 1 มีอัตราการว่างงานถึงร้อยละ 5.53 ในช่วงแผน 7 และร้อยละ 7.14 ในช่วงแผน 8 หรือเมื่อเทียบกับกรณีฐาน ซึ่งก็มีอัตราการว่างงานสูงกว่าเช่นกัน คือ ร้อยละ 5.33 และร้อยละ 6.22 ในช่วงแผน 7 และแผน 8 ตามลำดับ

นั่นแสดงให้เห็นว่า แนวทางที่ก่อให้เกิดผลดีต่อการจ้างงานในกรณี 2 นี้ น่าจะเป็นกรณีที่ดีและเหมาะสม ดังนั้น นโยบายของรัฐควรที่จะส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมควบคู่กับการเกษตรกรรม เพื่อให้การขยายตัวของระบบเศรษฐกิจรายสาขาสามารถบรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจระยะยาว โดยให้มีการว่างงานน้อยที่สุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* บรรยายในการประชุมทางวิชาการเรื่อง "ความเหมาะสมของพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งอุตสาหกรรมหลักและทำเรื่อน้ำลึก" จัดโดยสมาคมไทยอเมริกัน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ณ ห้องประชุมโรงแรมบางแสน จังหวัดชลบุรี 22 ตุลาคม 2524.

ตารางที่ 29 อัตราการจำเริญเติบโตของการจ้างงาน ตามสาขาการผลิต ปี 2527-2544

สาขาการผลิต	กรณีฐาน	กรณี 1	กรณี 2
1 สาขาการเกษตร			
2527 - 2529	0.02	0.02	0.02
2530 - 2534	0.46	0.46	0.46
2535 - 2539	0.71	0.51	0.82
2540 - 2544	0.77	0.25	0.84
2 สาขาอุตสาหกรรมเบา			
2527 - 2529	2.68	2.68	2.68
2530 - 2534	1.87	1.87	1.87
2535 - 2539	1.75	2.03	2.03
2540 - 2544	1.54	2.32	1.92
3 สาขาอุตสาหกรรมหนัก			
2527 - 2529	3.13	3.13	3.13
2530 - 2534	3.44	3.44	3.44
2535 - 2539	2.06	2.37	2.27
2540 - 2544	1.85	2.70	2.63
4 สาขาสาธารณูปโภค			
2527 - 2529	10.61	10.61	10.61
2530 - 2534	8.61	8.61	8.61
2535 - 2539	7.01	7.54	7.54
2540 - 2544	4.80	6.28	5.49
5 สาขาก่อสร้าง			
2527 - 2529	1.81	1.81	1.81
2530 - 2534	2.51	2.51	2.51
2535 - 2539	1.66	1.79	2.07
2540 - 2544	1.47	1.83	1.45

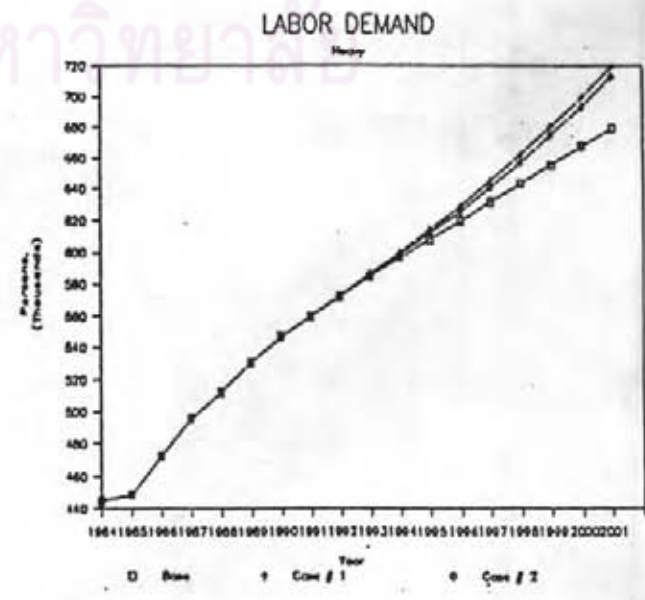
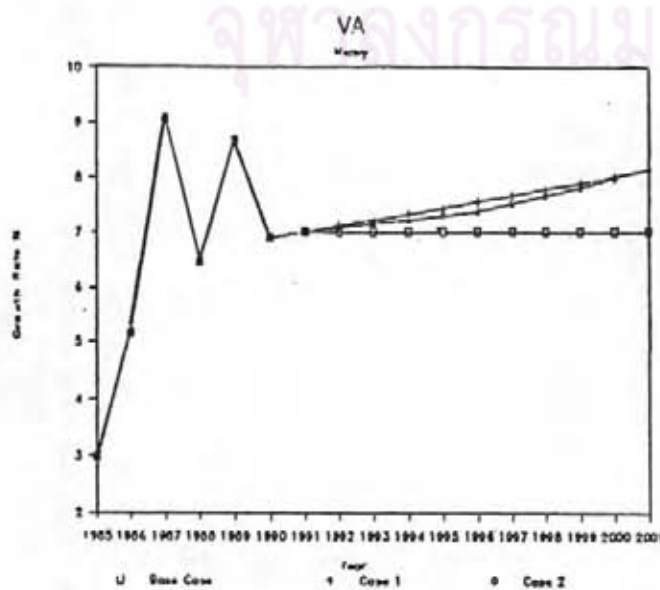
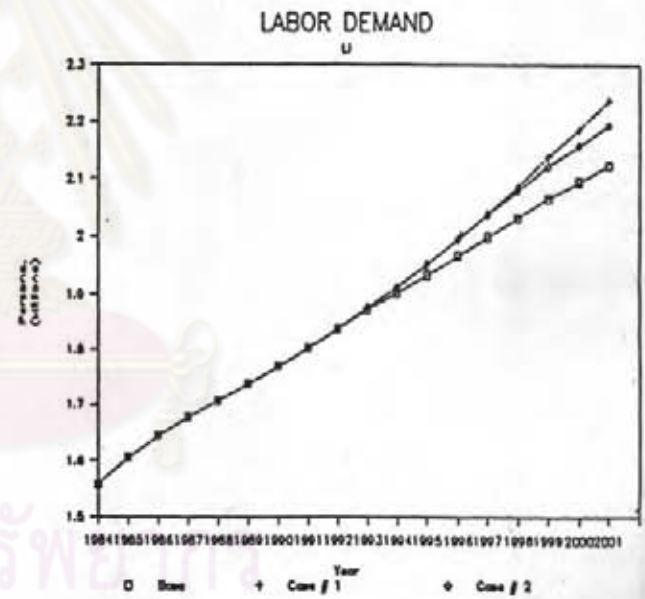
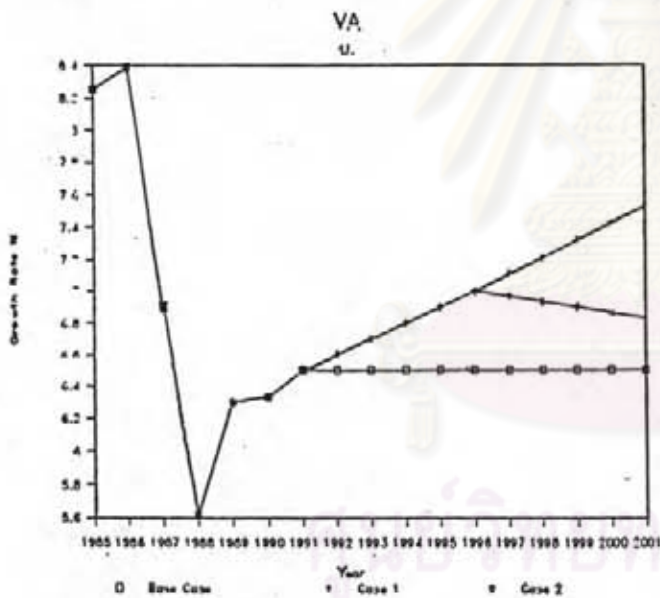
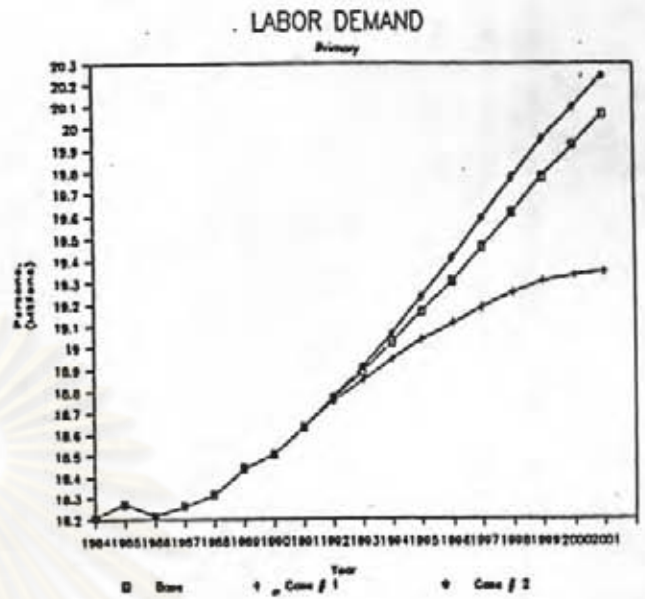
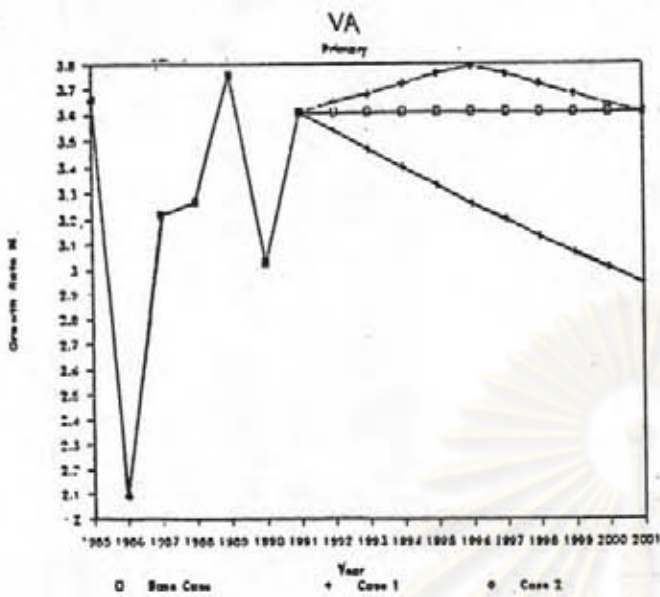
สาขาการผลิต	กรณีฐาน	กรณี 1	กรณี 2
6 สาขาการค้า			
2527 - 2529	3.19	3.19	3.19
2530 - 2534	2.90	2.90	2.90
2535 - 2539	2.68	2.84	3.00
2540 - 2544	2.11	2.55	2.75
7 สาขาขนส่งและคมนาคม			
2527 - 2529	3.80	3.80	3.80
2530 - 2534	3.69	3.69	3.69
2535 - 2539	3.31	3.66	3.91
2540 - 2544	3.10	4.10	3.59
8 สาขาการเงินการธนาคาร			
2527 - 2529	9.04	9.04	9.04
2530 - 2534	8.63	8.63	8.63
2535 - 2539	7.55	7.87	7.87
2540 - 2544	4.48	5.35	4.23
9 สาขาบริการธุรกิจ			
2527 - 2529	6.26	6.26	6.26
2530 - 2534	6.65	6.65	6.65
2535 - 2539	6.29	5.33	5.33
2540 - 2544	3.84	1.60	2.03
10 สาขาบริหารราชการแผ่นดิน			
2527 - 2529	3.29	3.29	3.29
2530 - 2534	3.20	3.20	3.20
2535 - 2539	2.95	3.10	3.58
2540 - 2544	1.75	2.16	2.64

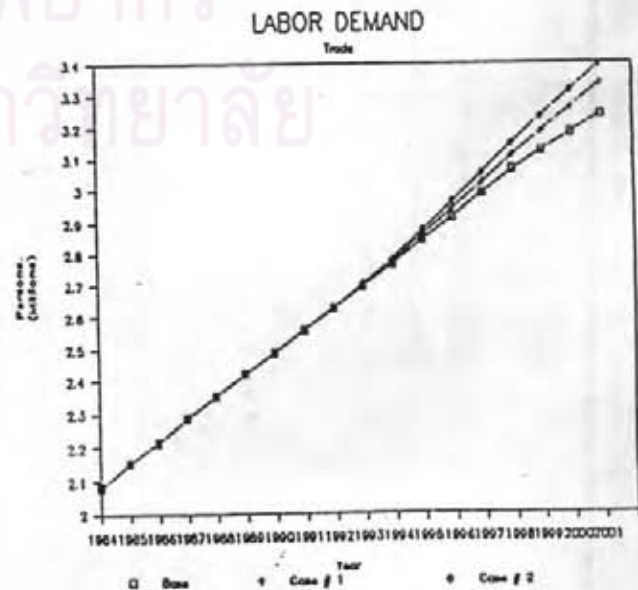
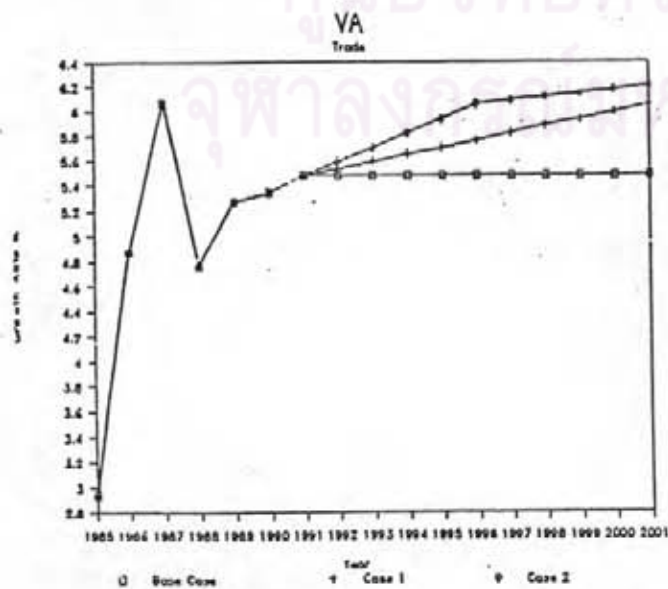
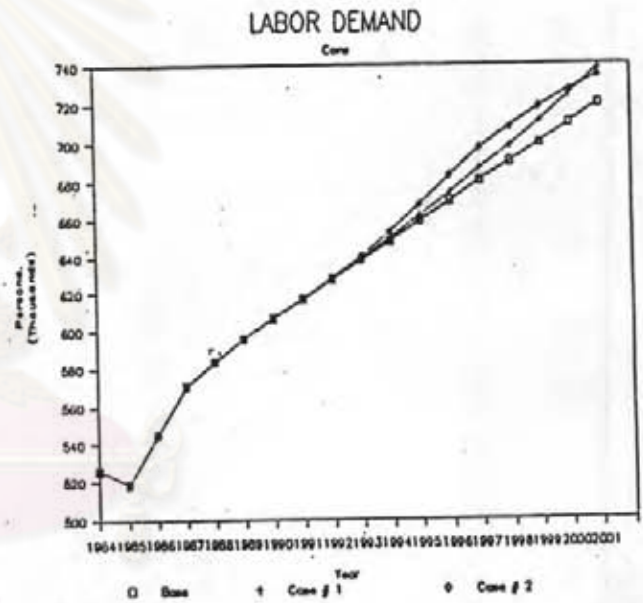
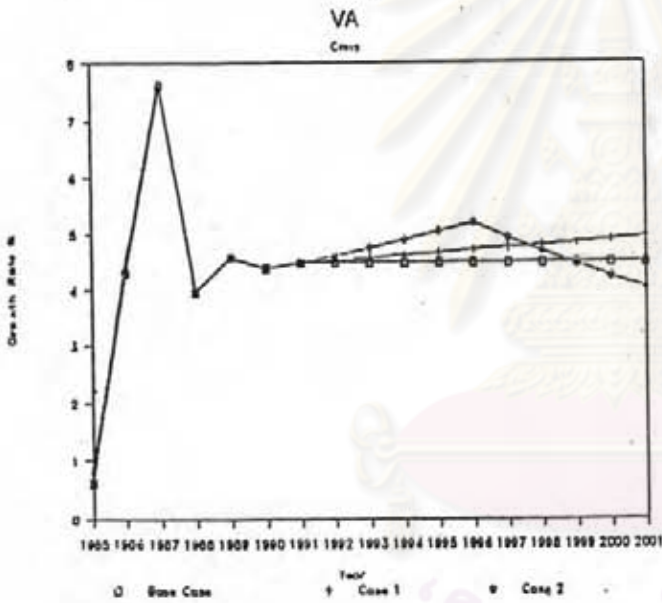
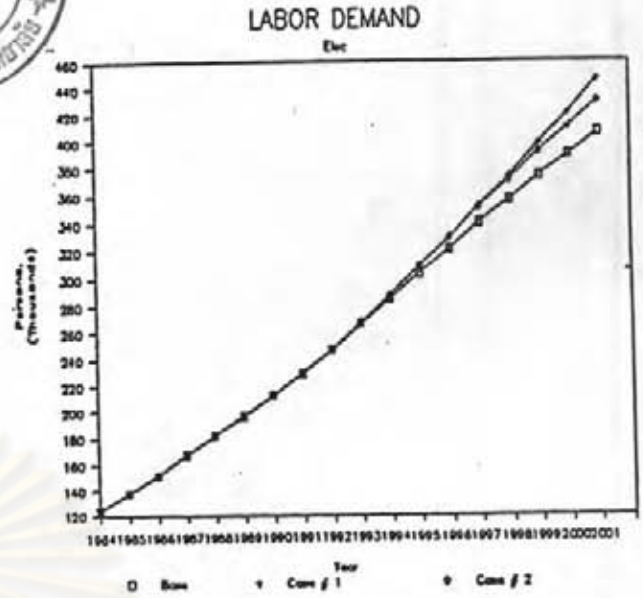
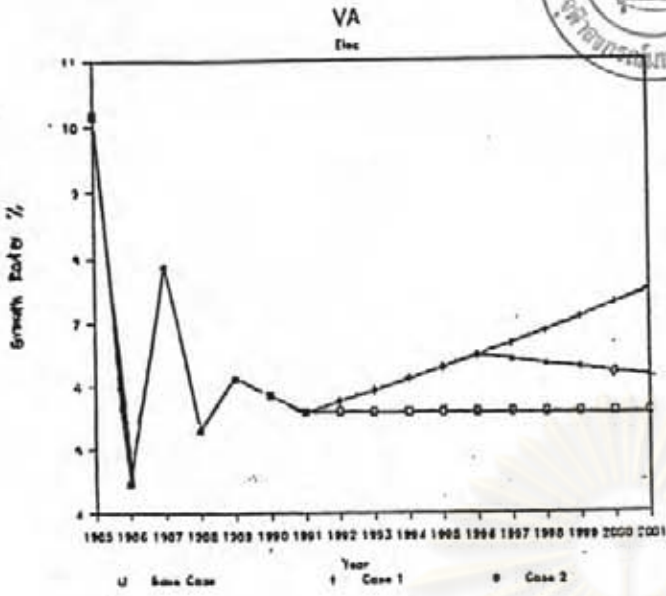
ตารางที่ 30 ค่าความยืดหยุ่นของผลผลิตต่อการจ้างงาน ปี 2527-2544

สาขาการผลิต	กรณีฐาน	กรณีที่ 1	กรณีที่ 2
1 สาขาการเกษตร			
2527 - 2529	0.007	0.007	0.007
2530 - 2534	0.136	0.136	0.136
2535 - 2539	0.197	0.150	0.220
2540 - 2544	0.210	0.081	0.228
2 สาขาอุตสาหกรรมเบา			
2527 - 2529	0.322	0.322	0.322
2530 - 2534	0.295	0.295	0.295
2535 - 2539	0.265	0.299	0.299
2540 - 2544	0.237	0.317	0.278
3 สาขาอุตสาหกรรมหนัก			
2527 - 2529	0.769	0.769	0.769
2530 - 2534	0.413	0.413	0.413
2535 - 2539	0.391	0.322	0.313
2540 - 2544	0.324	0.341	0.335
4 สาขาสาธารณูปโภค			
2527 - 2529	1.451	1.451	1.451
2530 - 2534	1.400	1.400	1.400
2535 - 2539	1.254	1.234	1.234
2540 - 2544	0.859	0.887	0.873
5 สาขาก่อสร้าง			
2527 - 2529	0.739	0.739	0.739
2530 - 2534	0.501	0.501	0.501
2535 - 2539	0.369	0.387	0.422
2540 - 2544	0.327	0.377	0.324

สาขาการผลิต	กรณฐาน	กรณี 1	กรณี 2
6 สาขาการค้า			
2527 - 2529	0.816	0.816	0.816
2530 - 2534	0.538	0.538	0.538
2535 - 2539	0.488	0.502	0.515
2540 - 2544	0.384	0.429	0.447
7 สาขาขนส่งและคมนาคม			
2527 - 2529	1.271	1.271	1.271
2530 - 2534	0.887	0.887	0.887
2535 - 2539	0.883	0.893	0.899
2540 - 2544	0.827	0.863	0.847
8 สาขาการเงินการธนาคาร			
2527 - 2529	2.417	2.417	2.417
2530 - 2534	1.650	1.650	1.650
2535 - 2539	1.483	1.457	1.457
2540 - 2544	0.880	0.898	0.876
9 สาขาบริการธุรกิจ			
2527 - 2529	1.175	1.175	1.175
2530 - 2534	1.272	1.272	1.272
2535 - 2539	1.236	0.900	0.900
2540 - 2544	0.754	0.349	0.404
10 สาขาบริหารราชการแผ่นดิน			
2527 - 2529	0.648	0.648	0.648
2530 - 2534	0.553	0.553	0.553
2535 - 2539	0.428	0.592	0.625
2540 - 2544	0.254	0.392	0.439

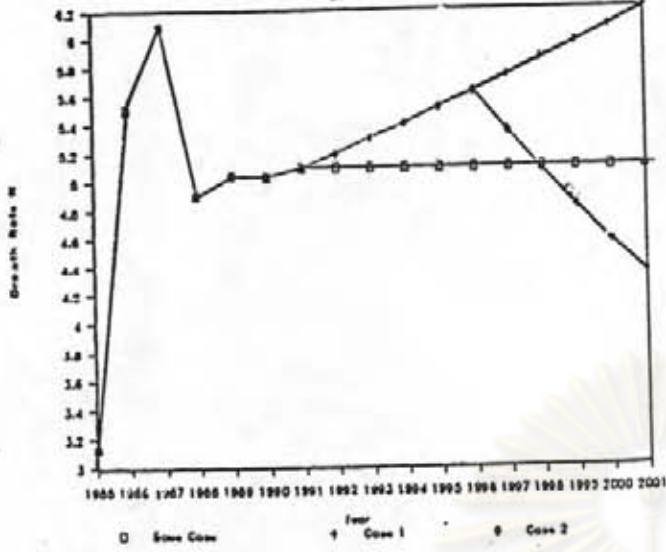
กราฟที่ 2 การเปรียบเทียบอัตราการค่าแรง (ค่าแรงของ VA และผลกระทบต่อการจ้างงาน (LABOR DEMAND) ใน 3 กรณี ค่าแนวกลางค่าอาหารผลิต

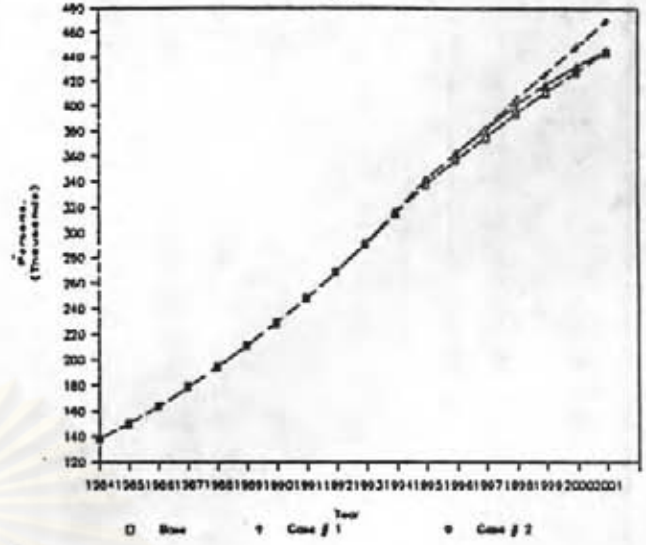

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

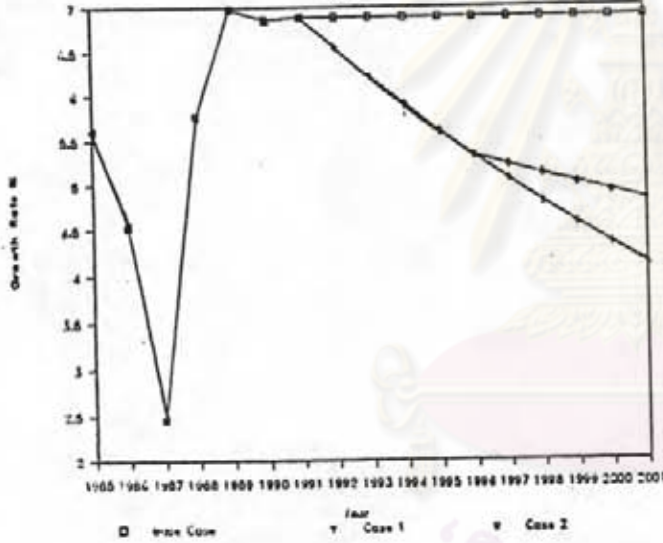
VA
Bank

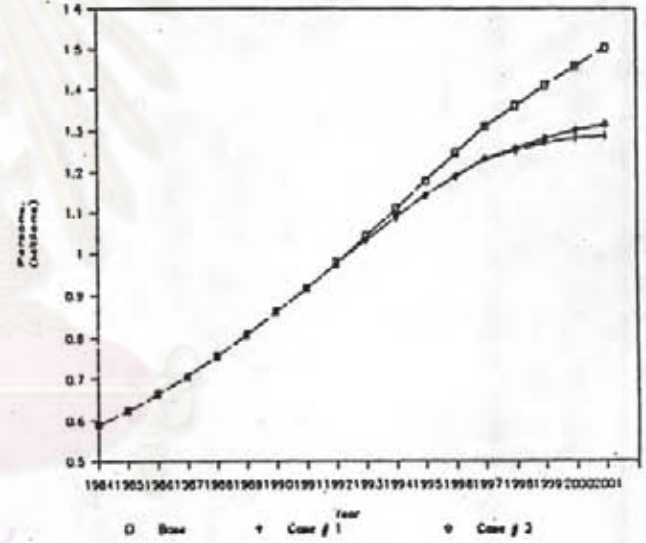
LABOR DEMAND
Bank

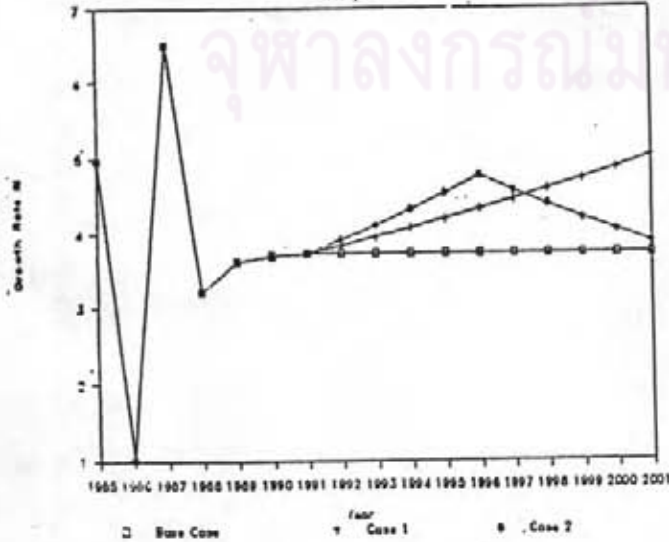
VA
Public

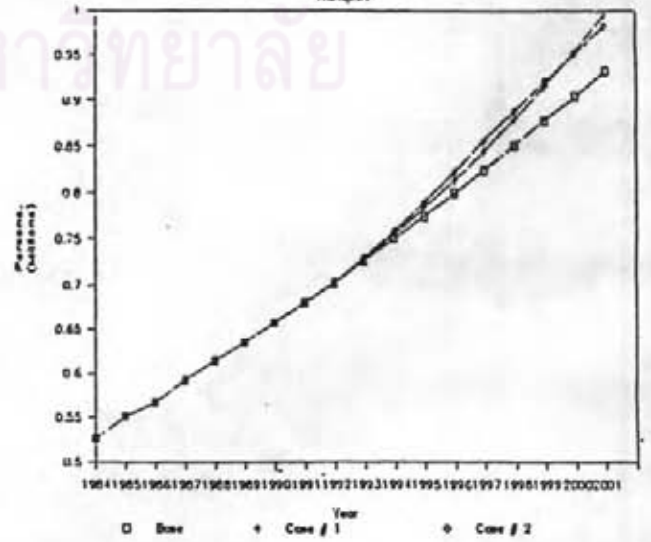
LABOR DEMAND
Public

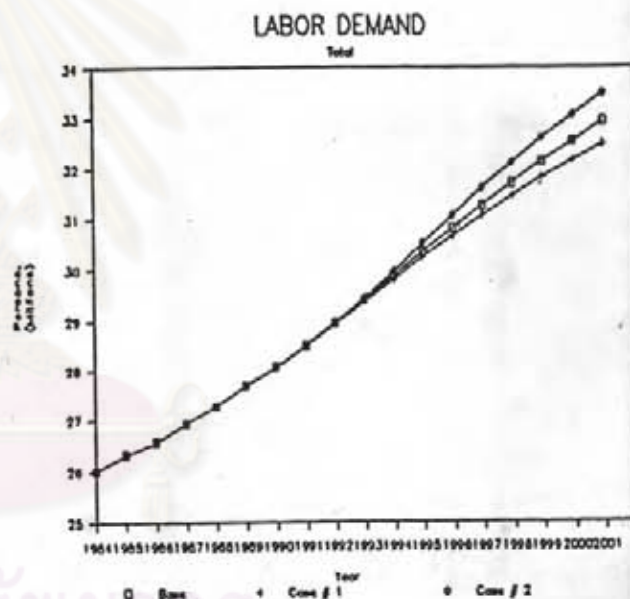
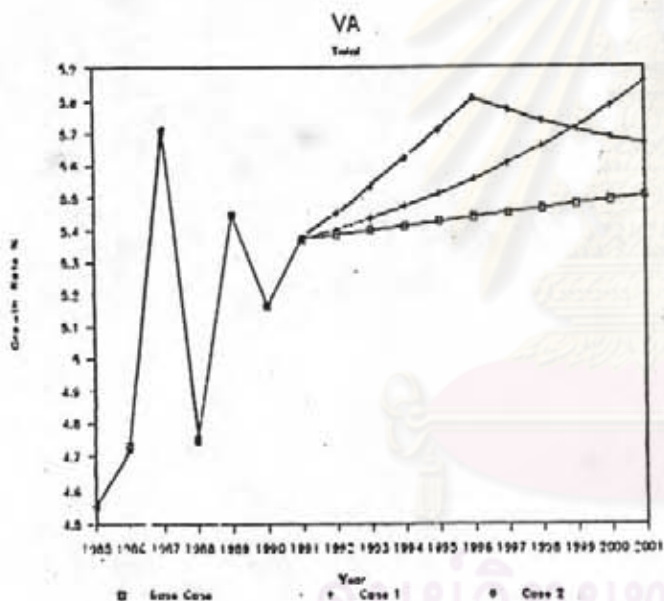
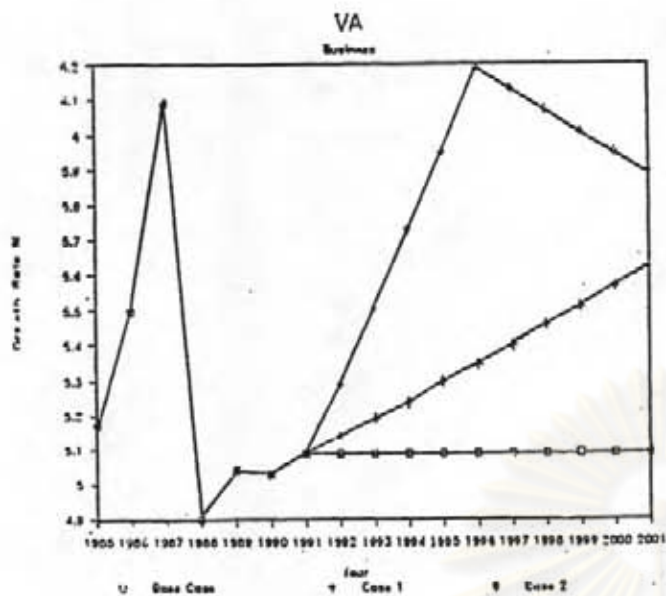
VA
Transport

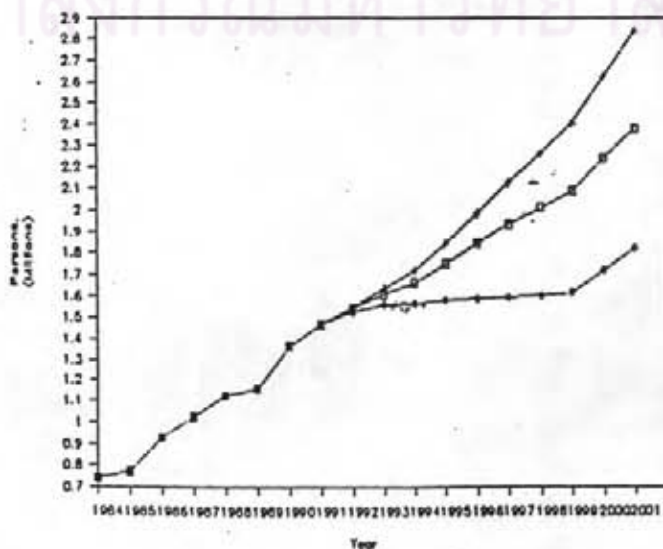
LABOR DEMAND
Transport

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

UNBALANCE OF LABOR DEMAND & SUPPLY

5.3 กรณีสที่ 3

จากกรณีเฉพาะในสองกรณีแรกนั้น เป็นการมองการจ้างงานจากการปรับค่าอัตราค่าจ้างเรื้อรังเติบโต แต่ในกรณีที่ 3 นี้จะเป็นการหาระดับของการจ้างเรื้อรังเติบโตของเศรษฐกิจรายสาขา ถ้าหากสมมุติว่าจะมีการจ้างงานเต็มที่ กล่าวคือ เราจะสมมุติให้การจ้างงานเท่ากับกำลังแรงงาน แล้วจึงคำนวณหาระดับศักยภาพของผลผลิตในอนาคต (Potential Output)

จากสมการอุปสงค์แรงงาน

$$LD_{t,i} = a_{t,i} VA_{t,i}$$

$$VA_{t,i} = \frac{LD_{t,i}}{a_{t,i}} \quad (1)$$

$$LD_{t,i} = LS_{t,i} \quad (2)$$

ค่าของกำลังแรงงาน ได้จากการประมาณการกำลังแรงงานในกรณีฐานช่วงปี 2528-2544 และสมมุติว่าการจ้างงานจะไม่มี การปรับตัวเลยในระยะยาว จะสามารถหาระดับศักยภาพของผลผลิตในอนาคต (Potential Output) ได้คือ

ในกลุ่มของสาขาการผลิตที่หาระดับศักยภาพของผลผลิตในอนาคตอยู่ในระดับสูงมากนั้น พบว่า อยู่ในสาขาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การค้า และบริการ ในขณะที่สาขาอื่น ๆ มีระดับศักยภาพของผลผลิตในระดับปานกลาง กล่าวคือ ในสาขาเกษตร ระดับศักยภาพของผลผลิตทางการเกษตร ปี 2527 มีจำนวน 220,800 ล้านบาท และเมื่อสิ้นแผน 5 ในปี 1986 มีศักยภาพในการผลิตประมาณ 236,000 ล้านบาท เมื่อเทียบกับระดับศักยภาพในการผลิตช่วงปลายแผน 6 จะพบว่ามีจำนวน 283,200 ล้านบาท ซึ่งนับว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้น และแนวโน้มในช่วงแผน 7 และแผน 8 ก็คงเพิ่มขึ้นในอัตราราวร้อยละ 3.7-3.8 นั่นคือศักยภาพในการผลิตของแผน 7 มีจำนวน 341,200 ล้านบาท และในแผน 8 มีจำนวน 410,400 ล้านบาท นั้นแสดงให้เห็นว่าการที่สาขาการเกษตรจะได้มีการจ้างงานเต็มที่นั้น จะต้องมีการเพิ่มการจ้างงานให้สูงอยู่ในระดับที่จะได้ศักยภาพในการผลิตนี้ ดังนั้นนโยบายของรัฐควรที่จะส่งเสริมทางด้าน การเกษตรด้วย แทนที่จะหันไปส่งเสริมเพียง

ตารางที่ 31 อัตราการว่างงาน ในช่วงปี 2527-2544
จำแนกตามกรณีฐาน และกรณีเฉพาะ

ช่วงปี	กรณีฐาน	กรณี 1	กรณี 2
2527 - 2529	3.00	3.00	3.00
2530 - 2534	4.23	4.23	4.23
2535 - 2539	5.33	5.53	4.96
2540 - 2544	6.22	7.14	4.88

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อุตสาหกรรมด้านเดียว อีกทั้งในสาขาการผลิตโดยเฉพาะอุตสาหกรรมหนักนั้น สัดส่วนของการใช้ทุนในสาขานี้จะมีสูงในอนาคต ดังนั้นนโยบายของรัฐที่จะส่งเสริมอุตสาหกรรมหนักมีความจำเป็นต้องคำนึงถึงระดับของการจ้างงานด้วย มิฉะนั้นจะก่อให้เกิดปัญหาการว่างงานมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากศักยภาพในการผลิตค่อนข้างสูง คือ อยู่ในช่วง 94,000-282,700 ล้านบาท ในแผน 5-8 เช่นเดียวกันสำหรับสาขาการค้า และสาขาบริการ ที่มีระดับศักยภาพการผลิตค่อนข้างสูง คือ ราว 194,500-444,200 ล้านบาท สำหรับสาขาการค้าในช่วงแผน 5 - 8 และ 119,000-270,900 ล้านบาท สำหรับสาขาบริการในช่วงเวลาเดียวกัน ซึ่งทั้ง 2 สาขานี้รัฐควรพิจารณาให้เกิดการสร้างงานในสาขาทั้ง 2 ให้ทันกับการเติบโตของกำลังแรงงาน โดยรัฐควรเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลให้หันมาประกอบธุรกิจส่วนตัวเพิ่มขึ้น สำหรับสาขาการค้าและหาแนวทางในการส่งเสริมกิจการด้านบริการที่ใช้กำลังคนเพิ่มขึ้น สำหรับสาขาการผลิตอื่น ๆ นั้น ก็ควรมีแนวทางเช่นเดียวกับสาขาการผลิตที่กล่าวมาแล้วข้างต้น นั่นคือรัฐควรจะสนใจในปัญหาของการจ้างงานให้มากขึ้น แทนที่จะมุ่งเน้นการใช้เครื่องจักรกล และสินค้านำเข้ามากเกินไป

จากการศึกษากรณีเฉพาะทั้ง 3 กรณีนี้ เป็นเพียงการศึกษาการปรับตัวของการจ้างงาน และกำลังแรงงานในลักษณะ Partial คือจะเป็นการมองการปรับตัวทีละด้าน ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะการปรับตัวของตลาดประเทศไทยยังมีข้อสับสนอยู่มาก สำหรับการศึกษารูปแบบการปรับตัวของการจ้างงานและกำลังแรงงานพร้อมกัน ซึ่งอาจจะให้ผลที่คาดเคลื่อนความเป็นจริงไป อีกทั้งการศึกษ้อัตราการเข้าสู่แรงงานที่ผ่านมาจากงานวิจัยต่าง ๆ จะเห็นว่ามองปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าสู่กำลังแรงงานที่แตกต่างกันไป ซึ่งยากแก่การสรุปให้เห็นชัดออกไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

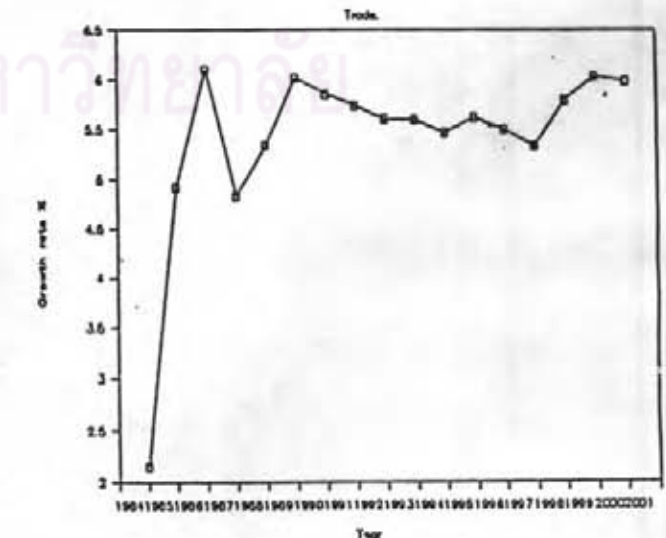
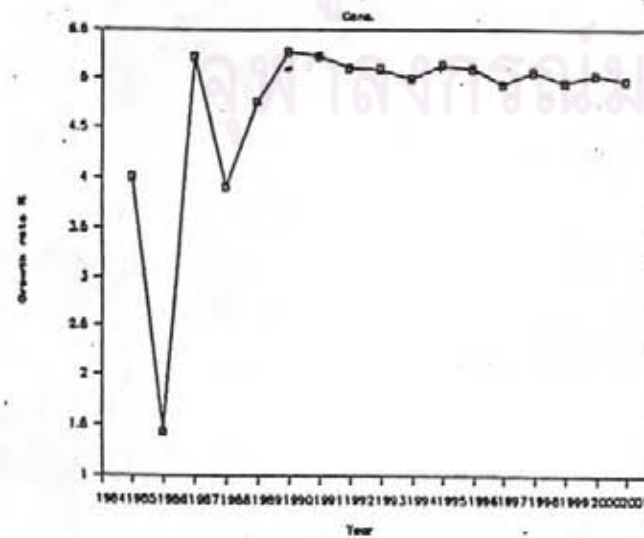
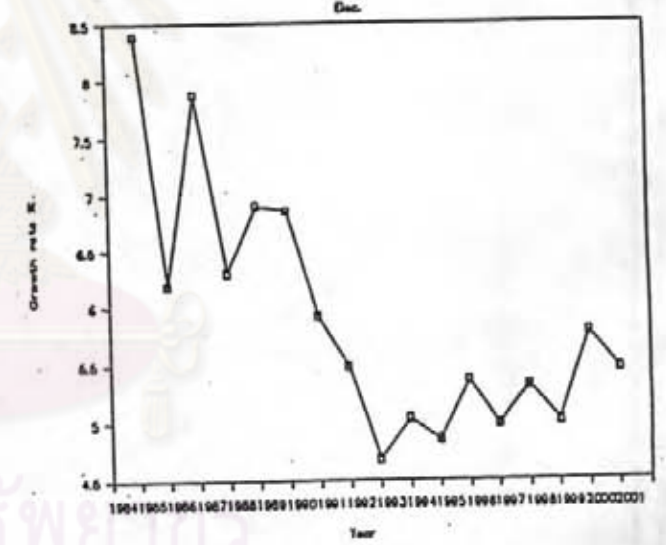
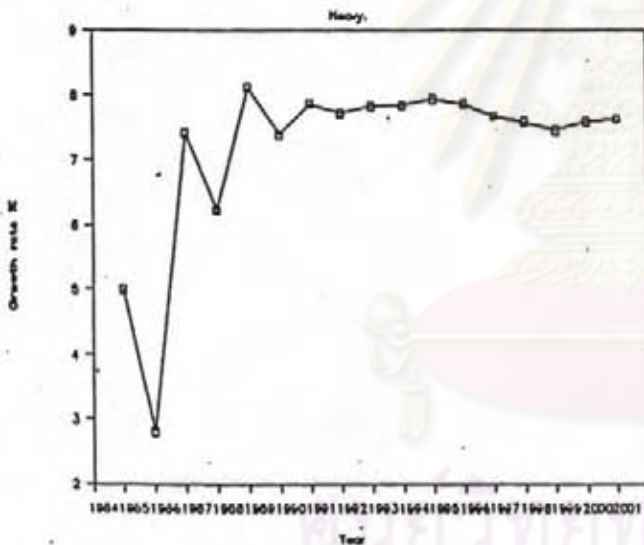
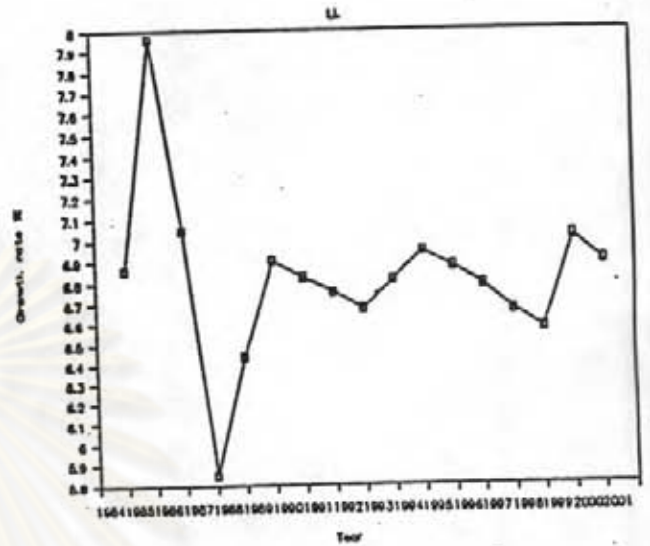
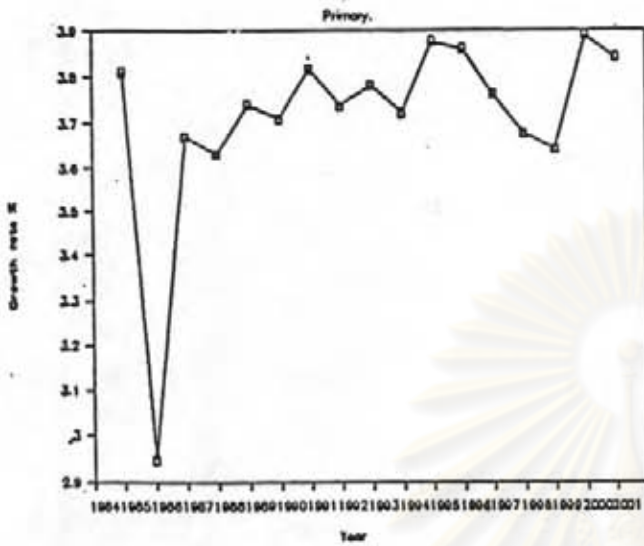
ตารางที่ 32 ประมาณการศักยภาพของผลผลิต จำแนกตามสาขาการผลิต ปี 2527-2544

หน่วย : ล้านบาท

สาขาการผลิต	2527	2529	2530	2534	2535	2539	2540	2544
1 สาขาการเกษตร	220,800	236,000	244,700	283,200	293,800	341,200	354,000	410,400
2 สาขาอุตสาหกรรมเบา	176,100	203,200	217,500	279,900	298,800	389,100	415,500	540,300
3 สาขาอุตสาหกรรมหนัก	87,090	94,000	101,000	134,400	144,800	196,000	211,100	282,700
4 สาขาการไฟฟ้า ประปา	18,610	21,420	23,100	29,720	31,350	38,080	39,980	49,320
5 สาขาก่อสร้าง	55,900	58,970	62,050	74,820	78,640	95,890	100,600	122,400
6 สาขาการค้า	181,500	194,500	206,400	255,800	270,500	336,100	354,600	444,200
7 สาขาคมนาคมขนส่ง	64,210	68,360	72,780	85,910	89,590	104,600	108,500	124,300
8 สาขาการเงินการธนาคาร	63,790	71,240	76,440	93,930	98,120	114,800	120,700	147,900
9 สาขาบริหารราชการแผ่นดิน	91,280	103,900	108,400	141,300	150,400	188,900	200,400	265,300
10 สาขาบริการ	107,700	119,100	126,200	155,700	164,200	202,100	214,600	255,900

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กราฟที่ 3 อัตราการเติบโตโดยของผลิตภัณฑ์ของผลผลิต ส่วนแยกตามสาขาการผลิต
(POTENTIAL VALUE ADDED GROWTH RATES)

POTENTIAL VALUE ADDED GROWTH RATES

